

Taalbeleidsplan 2024 - 2028

Laurens Lyceum

1. Visie

Taal is de motor van het onderwijs. Het is het middel om kennis over te dragen, vaardigheden te oefenen en ervaringen te delen. Zonder een goede taalbeheersing dalen leerresultaten en kunnen leerlingen minder goed hun plek innemen in relaties en in de maatschappij.

De ontlezing zorgt ervoor dat meer leerlingen moeite hebben met talige vakken en/of talige vragen. Daarom heeft de commissie Taalbeleid een taalbeleidsplan opgesteld dat zich richt op het bevorderen van leesvaardigheid op onze havo/vwo/gymnasium-school.

Tallose studies tonen aan dat *lezen* een grote bijdrage levert aan diverse domeinen van de taalontwikkeling: woordenschat, begrijpend lezen, basisvaardigheden, technisch lezen en spelling. Van de deelvaardigheden van taal biedt een sterke focus op leesvaardigheid volgens ons de beste kans tot de gewenste verbetering van de algemene taalvaardigheid van leerlingen.

Deze focus komt overeen met de focus die het Ministerie van Onderwijs toekent aan leesvaardigheid. Voor zowel Nederlands als de vreemde talen bestaat het Centraal Examen quasi enkel uit het toetsen van de deelvaardigheid leesvaardigheid.

In dit taalbeleidsplan krijgen alle secties van het Laurens Lyceum op structurele basis een aandeel en een verantwoordelijkheid. Het succes van een taalbeleidsplan wordt zichtbaar via een gedragen visie binnen de gehele school.

Op het Laurens Lyceum loopt de visie op taalbeleid synchroon met de algehele visie op onderwijs. Bij de concrete invulling van het taalbeleid worden daarom de volgende zaken afgewogen: kan de leerling binnen een veilige leeromgeving de nodige kennis opdoen en hier steeds meer eigen reflectie en regie in aanbrengen? In welke mate biedt het aangeboden programma groei van het zelfvertrouwen en een brede blik op de wereld?

2. Vormgeving van het taalbeleid op onze school

Ons doel is dat iedere leerling in de onderbouw het referentieniveau 2F behaalt en in de bovenbouw 3F (havo) en 4F (vwo). We willen dat onze leerlingen sterke taalgebruikers worden zodat zij optimaal kunnen functioneren op school, in hun dagelijks leven en in de maatschappij van de toekomst. We willen dat ze nuances in krantenartikelen begrijpen en kritisch nadenken over de boodschap. We willen dat ze hun gedachten en emoties kunnen uiten, dat ze plezier hebben met taal en uitgedaagd worden om ook nieuwe talen te leren.

Aan de secties is gevraagd hun invulling van de (taal)vaardigheden op papier te zetten. We hebben een onderverdeling gemaakt in mondelinge taalvaardigheid, schriftelijke taalvaardigheid, leesvaardigheid en woordenschat.

- Mondelinge taalvaardigheid verwijst naar het vermogen van leerlingen om vloeiend, begrijpelijk en effectief te communiceren via gesproken taal. Bij mondelinge taalvaardigheid kun je denken aan luisteren, spreken en gesprekken voeren. Voorbeelden van mondelinge taalvaardigheid kunnen zijn: een presentatie houden, luisteren naar een nieuwsitem van het jeugdjournaal (en daar notities bij maken), een gesprek voeren over gelezen boeken, nuanceren of onder woorden brengen van (eigen) ideeën, feedback geven (tips/tops) etc.
- Schriftelijke taalvaardigheid verwijst naar het vermogen van een leerling om effectief en begrijpelijk te communiceren via geschreven taal. Schrijfvaardigheid betekent dat je over (nieuw) opgedane kennis een (langere) tekst kunt schrijven. Je kunt daarin je eigen mening verwoorden. Ook verstaan we onder schrijfvaardigheid de correcte toepassing van taalconventies, zoals spelling, grammaticaal correcte zinnen, woordgebruik. Voorbeelden van schriftelijke taalvaardigheid: een werkstuk maken, een tekst schrijven, een antwoord formuleren op een open vraag, aantekeningen maken, een samenvatting schrijven, een recensie schrijven, etc.
- Leesvaardigheid verwijst naar het vermogen van een leerling om geschreven tekst te begrijpen, te interpreteren en te analyseren. Bij leesvaardigheid hoort ook dat een leerling zelf zinvolle informatie kan opzoeken en verwerken in opdrachten. Voorbeelden van leesvaardigheid zijn: het lezen van teksten en (kranten)artikelen, het lezen van (amuserende) boeken, documentatie lezen en verwerken, etc.
- Woordenschat verwijst naar de verzameling woorden die een leerling begrijpt en gebruikt in een bepaalde taal. Het omvat niet alleen de kennis van individuele woorden, maar ook de vaardigheid om ze correct te gebruiken in verschillende contexten. Voorbeelden: aandacht voor moeilijke woorden, maken van een woordweb, definities leren via flashcards of iets dergelijks, aandacht voor de schooltaalwoorden, aanleren van specifiek jargon dat past bij je vak, etc.

Sectie	Mondelinge taalvaardigheid	Schriftelijke taalvaardigheid	Leesvaardigheid	Woordenschat
aardrijkskunde	x	x	x	x
bedrijfseconomie	x	x	x	x
Biologie	x	x	x	x
CKV	x	x	x	
Duits	x	x	x	x
economie	x	x	x	x
Engels	x	x	x	x
Frans	x	x	x	x
geschiedenis	x	x	x	x
Grieks en Latijn	x	x	x	x
LEF	x	x	x	x
L.O.		x		
maatschappijleer	x	x	x	x
muziek				
natuurkunde	x	x	x	x
Nederlands	x	x	x	x
handvaardigheid				
scheikunde		x	x	x
tekenen	x	x	x	x
wiskunde				

Een precieze beschrijving van de vaardigheden per sectie is in het volgende document te bekijken.

Via ons taalbeleid willen we elke leerling kunnen bedienen naar zijn behoefte. Daarom nemen we maatregelen voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte (2a), zijn er acties voor alle leerlingen (2b) en als laatste voor de excellente en/of enthousiaste leerlingen (2c).

2a Taalbeleid voor leerlingen met een individuele ondersteuningsbehoefte:

Nulmeting en volgmetingen onderbouw via DiaTaal:

Alle leerlingen die in de eerste klas instromen, leggen een taalttest af via het programma DiaTaal. Zo krijgen we als school een beeld van het leesvaardigheidsniveau van elke nieuwe leerling. De uitslag kan vergeleken worden met de instroomgegevens vanuit de basisschool (onderwijskundig rapport). De (taal)docent heeft hierdoor meteen inzicht in eventuele achterstanden bij leerlingen. In klas 1, 2 en 3 vinden volgmetingen plaats voor alle leerlingen.

Leerlingen die een achterstand hebben, krijgen hiervan een aantekening in Magister. Zo weten mentor, docenten en ondersteuners wat er speelt op het gebied van leesvaardigheid. Daarnaast krijgen ouders een brief via de mentor met kennisgeving van een ondermaatse leesvaardigheidsscore¹. Via deze brief krijgen ouders handreikingen (tips) om het lezen thuis te stimuleren. Uiteraard heeft elke (taal)docent aandacht voor leesvaardigheid tijdens de vakles. Om de voortgang substantieel te bevorderen, zet het Laurens Lyceum in op de volgende zaken:

Een remediërend programma: het leesuur

Leerlingen met een ondermaatse score voor leesvaardigheid worden geselecteerd voor een remediërend programma. In een verplicht wekelijks leesuur (60 minuten) wordt via het programma DiaTaal gewerkt met teksten op het niveau van de leerling. Met een leerlingvolgsysteem op basis van kleurniveaus wordt voor de leerlingen met ondersteuningsbehoefte inzichtelijk welk niveau behaald moet worden (streefniveau van leerjaar en leerweg). Deze kleurniveaus werken richting de eindniveaus leesvaardigheid: referentieniveau 3F voor havo en 4F voor vwo.

bron: Diatoetsen.nl

De gebruikte teksten van DiaTaal dagen de leerling uit binnen de score die behaald werd bij de meting (moeilijkheidsniveau); zonder de leerling te overvragen. Deze groeitredes in tekstkeuze helpen de leerling om stap voor stap te klimmen naar het gewenste niveau. Via dit remediërende programma komen we tegemoet aan onze wens om zelfvertrouwen te genereren bij de leerling. Op de koop toe biedt het programma ruimte voor reflectie en het aanbrengen van eigen regie in het groeiproces.

Verder zien we het belang van keuzevrijheid (autonomie) en variatie in het aanbod. Het grote doel van het leesuur is het stimuleren van lezen. Meer lezen vergroot de taalvaardigheid aanzienlijk². Leerlingen nemen (bij voorkeur) ook een eigen boek mee, naar eigen

¹ <https://docs.google.com/document/d/1CvnEVcuG5w6rUZ1-VXx93KqwRpVjF1xoDQOWAK5QEFk/edit>

² [MEER LEZEN, BETER IN TAAL - Effecten van lezen op taalontwikkeling](#)

belangstelling. Op deze manier kunnen leerlingen aan de hand van hun favoriete boeken leeskilometers maken en zo hun leesvaardigheid vergroten.

Daarnaast worden op regelmatige basis krantenartikelen behandeld die aansluiten bij de belevingswereld van leerlingen en/of de actualiteit. Deze artikelen zijn afkomstig uit kranten of (populair-) wetenschappelijke/opinietijdschriften. De artikelen verbreden de blik van de leerling op de wereld en zorgen voor een relatie van de leerling tot de maatschappij (notie burgerschap).

In de praktijk ziet het programma er als volgt uit: aan het einde van semester 1 (januari) wordt een volgmeting afgenomen via DiaTaal. Zo krijgt de school zichtbaar welke groei de leerling heeft doorgemaakt en of het gewenste niveau is bereikt. Als dit het geval is, stroomt de leerling uit het remediërende programma (leesuur). Leerlingen die het niveau nog niet hebben behaald, gaan door met het leesuur. De mogelijkheid tot uitstromen activeert de motivatie bij leerlingen om hard aan de slag te gaan met lezen. In leerjaar 2 en 3 loopt de meting via Diataal op dezelfde manier door.

Vak-swt: Leerlingen die tijdens vaklessen ondermaats scoren voor bepaalde deelvaardigheden, kunnen zich wekelijks inschrijven voor een vak-swt. *Vak-swt* staat voor een steunles in het vak waarin de leerling moeilijkheden ondervindt. Taaldocenten, maar ook mentoren of teamleiders, kunnen leerlingen verplicht inschrijven voor een verbetertraject. In een reeks remediërende lessen wordt dan de vaardigheid, bijvoorbeeld leesvaardigheid, verder geoefend.

NT2-klas: Voor leerlingen die relatief kort in Nederland wonen of thuis een andere taal spreken dan het Nederlands is er de NT2-klas. Wekelijks kunnen leerlingen zich verdiepen in de Nederlandse taal en oefenen met taalkwesties die specifiek zijn voor deze doelgroep. Zo geeft het Laurens Lyceum extra aandacht aan de groep leerlingen met taalachterstanden die eigen zijn aan opgroeien met een andere moedertaal. De aanmelding loopt via de mentor en het ondersteuningsteam.

2b Taalbeleid voor alle leerlingen van het Laurens Lyceum:

De vaklessen Nederlands en Engels beginnen standaard met 10 à 15 minuten lezen. Leerlingen hebben hiervoor een boek bij zich van het desbetreffende vak. Het lezen van literatuur wordt zo onderdeel van het gewoontepatroon van elke leerling.

Leerlingen hebben de mogelijkheid om zich wekelijks in te schrijven voor vak-swt's. Tijdens deze ondersteuningsuren kunnen leerlingen zich verder bekwamen onder begeleiding van een vakdocent.

In de examenklassen zorgen diagnostische toetsen (nulmetingen) voorafgaand aan een schoolexamen (SE) voor inzicht in het eigen leerproces. Bij een onvoldoende voor leesvaardigheid wordt een leerling verplicht om vak-swt te volgen als deze zich hier al niet zelf voor heeft aangemeld.

Sinds enkele jaren hebben we een **leeszaal** op school. In de leeszaal zijn de eerste stappen

gezet om een stimulerende en comfortabele leesomgeving te creëren waarin leerlingen worden aangemoedigd om te lezen. De collectie is tot stand gekomen uit geschonken boeken van collega's en ouders. Ook in de lokalen van de taalvakken staan uitnodigende boeken om te lezen.

In klas 1 en/of 2 wordt jaarlijks een schrijver uitgenodigd (aan het einde van de toetsweek) om literatuur onder de aandacht te brengen. Leerlingen lezen een boek van de schrijver die de gastles verzorgt en maken hieraan gerelateerd een opdracht voor het vak Nederlands.

In klas 3 staat aan het einde van het schooljaar een literair festival ingeroosterd. Het betreft een dag in het teken van poëzie, schrijven, lezen en literatuur aan de hand van diverse workshops.

2c Taalbeleid voor enthousiaste en/of excellente leerlingen:

Leesambassadeurs

Sinds vele jaren is er een uitstekende samenwerking met de lokale boekhandel *Maximus*. Enthousiaste leerlingen worden verenigd als leesambassadeurs van de school. De ambassadeurs lezen romans en schrijven recensies over de gelezen boeken. In ruil verkrijgen zij het boek gratis van de boekhandel. De recensies gebruiken we in de klas als keuzehulp voor leerlingen om een boek al dan niet te kiezen.

Schoolkrant *Het Laurierblad*

Leerlingen met redactionele kwaliteiten of aspiraties leven zich uit in de schoolkrant. Marrit van Natterm verzorgt de huisstijl van school en begeleidt de jonge journalisten op de redactie. De krant rolt enkele malen per jaar van de persen.

Debatteam

Onder de vleugels van historica Karin Heij worden gemotiveerde leerlingen klaargestoomd voor diverse debatwedstrijden in het land waaronder het *Groot Jongerendebat Rotterdam*, het *NK debat en Op weg naar het Lagerhuis*. Ook aan het *Max Havelaar toesprakentoernooi* (Universiteit Leiden) doen leden van het Debatteam mee. In samenwerking met een collega van de sectie Engels is het debatteam bezig met de voorbereiding van deelname aan het *European Youth Parliament* en *Model United Nations*. Bovendien organiseren bovenbouwleerlingen van het Debatteam om het jaar een Debatwedstrijd voor een hele klassenlaag in de onderbouw.

Leesclub Engels

Daarnaast is er een groeiende belangstelling voor lezen onder leerlingen bij het vak Engels. Er zijn leerlingen die naast de verplichte boeken uit het curriculum meer boeken willen lezen. Om aan deze interesse tegemoet te komen, is er een leesclub opgericht. De leden van deze club komen ten minste eens per maand samen om het gekozen boek te bespreken. Dit initiatief draagt bij aan het stimuleren van leesplezier en het verdiepen van literaire kennis bij de deelnemende leerlingen.

Focus voor schooljaar 2024-2025:

Ons taalbeleid blijft in ontwikkeling. In het schooljaar 2024-2025 hebben we twee speerpunten binnen het taalbeleid:

Het leesuur: monitoren/evaluatie van het nieuw gestarte en verplichte leesuur van 60 minuten en evaluatie van de resultaten (in welke mate boeken we vooruitgang en hoe kunnen deze eventueel verbeterd worden?).

Gedeelde verantwoordelijkheid van taalbeleid binnen de secties. Drie maal per jaar zetten we de stand van zaken wat betreft basisvaardigheden (taal, rekenen en burgerschap) op de agenda van de verschillende secties (begin/midden/einde schooljaar). Dit wordt geborgd vanuit de schoolleiding.